

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 3 18 73 87
Telefax 070 - 3 18 79 51

Aan:

Zie verzendlijst

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/95/12.13.4/1855	3 augustus 1995

Onderwerp: Joegoslavië: recente ontwikkelingen
(nr 37/95)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubricceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst,

mr J.C.F. Knapp
Brigade-generaal

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 318 8004

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

[REDACTED]

VERZENDLIJST behorende bij brief MID nr. DIS/95/12.13.4/1855 d.d. 3 augustus 1995

AAN:

Ministerie van Algemene Zaken
t.a.v. Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst
t.a.v. Dhr. [REDACTED]

Ministerie van Buitenlandse Zaken
t.a.v. plv DGPZ

NL-HPMV NAVO-Brussel

IMS/INT DIV, t.a.v. kol [REDACTED], d.t.v. HPMV

INTERN:

HMID
HACIV t.a.v. BCI
HAI
HMA
CIC
Archief

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 318 8004

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

[REDACTED]

MINISTERIE VAN DEFENSIE

MILITAIRE INLICHTINGEDIENST/CO

Afdeling Inlichtingen

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE FEDERATIE
37/95

(Afgesloten 031200B AUG 1995)

Conclusie/vooruitzicht

De rol van onderhandelaar van de internationale gemeenschap in het Bosnische conflict lijkt mogelijk te worden ingeruild voor die van bemiddelaar. Nieuwe initiatieven zullen dan dus van de strijdende partijen moeten komen. Dit impliceert ook een einde aan het politiek isolement van Karadzic c.s. en hoe dan ook een aanpassing van het vredesplan ten faveure van de Bosnische Serviërs. De moslims zullen op grond van de huidige situatie wel eens in de verleiding kunnen komen om te trachten uiteindelijk toch een beslissing te forceren op het gevechtsveld.

Zoals verwacht heeft het Huis van Afgevaardigden eveneens voor het wetsontwerp gestemd dat voorziet in de beëindiging van de Amerikaanse deelname aan het wapenembargo tegen de Bosnische regering. De grootste betekenis van de gebeurtenissen in de VS lijkt te liggen in de signaalwerking die ervan uitgaat als de toch grootste mogendheid tot iets dergelijks besluit.

Vertegenwoordigers van KROATIE en van de Kroatische Serviërs ('RSK') voeren vandaag overleg in GENEVE om samen met VN-gezant Stoltenberg te trachten een basis te leggen voor een regeling van de onderlinge geschillen. Veel vertrouwen in een goede afloop lijkt echter onverstandig: de partijen staan militair gezien lijnrecht tegenover elkaar en het als basis dienende 'Z-4 plan' vindt KROATIE veel te ver gaan en de 'RSK' niet ver genoeg.

Intussen lijken militaire voorbereidingen voor HV-acties tegen de strijdkrachten van de Kroatische Serviërs (SVK) afgerond, met name rond KARLOVAC en SPLIT. Vooralsnog lijkt een daadwerkelijke grootscheepse aanval echter minder waarschijnlijk. Overigens lijkt ZAGREB wel de inschatting te maken dat Milosevic op acties tegen de 'RSK' militair niet zal reageren, in de wetenschap dat de HV de SVK niet beslissend zal kunnen verslaan.

De toekomst van het vredesplan

Bij monde van de Franse MinBuZa Millon is nog eens duidelijk gemaakt dat het vredesplan van de contactgroep, dat eerder onaantastbaar leek, thans is achterhaald door de recente ontwikkelingen. Hij lijkt dan ook voor te stellen de rol van onderhandelaar van de internationale gemeenschap in te ruilen voor die van bemiddelaar. Nieuwe initiatieven zullen dan dus van de strijdende partijen moeten komen. Dit impliceert ook een einde aan het politiek isolement van Karadzic c.s.

[REDACTED]

en hoe dan ook een aanpassing van het vredesplan ten faveure van de Bosnische Serviërs. De moslims daarentegen zullen vaststellen dat:

- de VN 'hen ernstig in de steek hebben gelaten' (SREBRENICA, ZEPA en BIHAC),
- ze van een hernieuwd overleg weinig goeds kunnen verwachten (hoe dan ook minder land en mogelijk weer onenigheid over de verdeling daarvan met de Bosnische Kroaten), en
- de signaalwerking van het beëindigen van de Amerikaanse deelname aan het wapenembargo tegen hen militair gezien nieuwe mogelijkheden kan bieden.

Deze factoren zouden hen kunnen verleiden te trachten uiteindelijk toch een beslissing te forceren op het gevechtsveld.

VS/Opheffing wapenembargo

Zoals verwacht heeft het Huis van Afgevaardigden eveneens voor het wetsontwerp gestemd dat voorziet in de beëindiging van de Amerikaanse deelname aan het wapenembargo tegen de Bosnische regering. Gezien de stemverhouding (298 van de 435 afgevaardigden stemden voor) is dit een tweederde meerderheid, eveneens nodig om een presidentieel veto te kunnen wegstemmen. President Clinton zal dan ook al het mogelijke doen om minimaal 9 'dissidente' democratische afgevaardigden (alsmede een drietal senatoren) op andere gedachten te brengen. Overigens had Clinton zelf al op 12 november 1994 de Amerikaanse medewerking aan het afdwingen van het wapenembargo gestaakt. De grootste betekenis van de stap van de VS lijkt te liggen in de signaalwerking die ervan uitgaat als de toch grootste mogendheid tot iets dergelijks besluit. Hierbij moet worden verwezen naar de reacties van met name de leden van de OIC (Organization of the Islamic Conference).

Initiatief Milosevic

De Servische president Milosevic, oproepen om steun negerend van de gemeenschappelijke defensieraad van de 'RSK' en de Bosnische Serviërs en eerder al van de Bosnisch-Servische leider Karadzic, heeft in een brief aan zowel de Bosnische president Izetbegovic als de C-VRS (strijdkrachten Bosnische Serviërs) Mladic een oproep gedaan te gaan onderhandelen en de acties op het gevechtsveld te staken. Uit de combinatie afzender/geadresseerden mogen overigens geen al te vergaande conclusies worden getrokken: e.e.a. impliceert niet dat Milosevic nu de facto de Bosnische regering erkent, noch dat hij Karadzic definitief buitenspel zet; hij richt zich slechts tot twee functionarissen die een directe invloed hebben op het verdere verloop van de strijd.

Bescherming veilige gebieden

De NAVO heeft 1 augustus besloten tot "ferme en snelle luchtacties" bij een aanval op de nog resterende veilige gebieden in BOSNIE, t.w. BIHAC-stad, GORAZDE, SARAJEVO en TUZLA. Overleg met KROATIE over het gebruik van het Kroatische luchtruim dient nog plaats te vinden.

IRAN/BOSNIE-HERZEGOWINA

Afgelopen maandag heeft de Iraanse MinBuZa Velayati tijdens een bezoek aan SPLIT overleg gevoerd met de MinsBuZa van BOSNIE-HERZEGOWINA en KROATIE, Sacirbey en Granic. Tijdens dit bezoek zou hij o.a. militaire hulp aan de federatie hebben toegezegd. KROATIE zou bereid zijn om wapens afkomstig uit het Midden-Oosten via haar grondgebied richting Bosnische regering te 'sluizen', dan wel door te laten. Hiermee verzekert de Kroatische regering zich van een vorm van controle over de eventuele leveranties.

[REDACTED]

De situatie op het gevechtsveld

De VRS zou thans troepen, die eerder waren ingezet bij SRBRENICA en ZEPA, overbrengen naar het TRESKAVICA-gebergte ten zuiden van SARAJEVO. Eerder bracht de ABiH (moslim-strijdkrachten) al troepen over naar dit gebied, maar deze lijken zich nu juist terug te trekken. Mogelijk staat het aanbod van Karadzic de KISELJAK-route te heropenen in verband met aanstaande VRS-acties in het TRESKAVICA-gebergte.

Aan de noordelijke confrontatielijn in de BIHAC-enclave lijken troepen van 5 (ABiH) Corps enig terrein te hebben heroverd op de troepen van Abdic, die zich thans 'president' van de 'Republiek West-BOSNIE' noemt. In het westen van de enclave bevinden zich nog steeds SVK-eenheden, terwijl langs de zuidelijke confrontatielijn de VRS beschietingen uitvoert op de ABiH om deze ter plaatse te binden maar ook om verplaatsingen te bemoeilijken.

De opmars van HV/HVO lijkt intussen inderdaad gestaakt en het offensief zet zich niet, zoals het zich eerder even liet aanzien, in oostelijke richting voort (gebied JAJCE/DONJI VAKUF). Ondanks een paar ('verdwaalde') granaten op een buitenwijk van KNIN ('hoofdstad' van de 'RSK'), is het op dit moment minder waarschijnlijk dat de aanval in West-BOSNIE richting KNIN wordt voortgezet. Hiermee zouden twee grenzen worden overschreden: een fysieke (BOSNIE/KRAJINA) en een psychologische (aanval op de 'hoofdstad').

Overleg KROATIE/RSK

Vertegenwoordigers van de regering en het leger (HV) van KROATIE en van regering en strijdkrachten (SVK) van de 'RSK' voeren vandaag overleg in GENEVE om samen met VN-gezant Stoltenberg te trachten een basis te leggen voor een regeling van de onderlinge geschillen. Veel vertrouwen in een goede afloop lijkt echter onverstandig: de partijen staan militair gezien lijnrecht tegenover elkaar en het als basis dienende 'Z-4 plan' vindt KROATIE veel te ver gaan en de 'RSK' niet ver genoeg. Zoals bekend behelst het 'Z-4 plan' (van vertegenwoordigers van de VS, RF en EU (2x), die te Zagreb dit plan overeenkwamen) een herintegratie van de 'RSK' in KROATIE, een wederzijdse erkenning door KROATIE en de FRJ en een vergaande mate van autonomie voor de KRAJINA's. De inwoners van beide andere samenstellende delen van de 'RSK' (Oost- en West-SLAVONIE) krijgen niet meer dan een nauwkeurig aantal omschreven burgerrechten voor minderheden, die in de Kroatische grondwet (moeten) liggen verankerd.

Intussen lijken militaire voorbereidingen voor HV-acties tegen de SVK afgerond, met name rond KARLOVAC en SPLIT. Vooralsnog lijkt een daadwerkelijke, grootscheepse aanval op korte termijn echter minder waarschijnlijk; indien men echter is uitgepraat en tegen de achtergrond van de aanstaande mandaatsverlenging voor UNCRO in de herfst komt e.e.a. mogelijk weer aan de orde. Overigens lijkt ZAGREB de inschatting te maken dat Milosevic op acties tegen de 'RSK' militair niet zal reageren, in de wetenschap dat de HV de SVK niet beslissend zal kunnen verslaan. Een Kroatische actie tegen Oost-SLAVONIE is en blijft zeer onwaarschijnlijk.